

tuurstudie en de voorbereiding van een vervolg-onderzoek onder vijftig aselect gekozen ongeschoolde jongeren die in 1950 deel uitmaakten van de toen geënquêteerden. Dit vervolg-onderzoek, dat in 1964/65 plaats vond, leidde tot de voorlopige conclusie 'dat de mentale instelling der ouders, hun levensstijl, wooncultuur, inzicht in het functioneren van het schoolbestel en het onderkennen van het belang van het onderwijs van meer betekenis moet worden geacht voor de opvoeding en de toekomst der kinderen dan het beroep van de vader, de gezinsgrootte of de financiële omstandigheden van het gezin'.

Deze conclusie werd de grondslag van het project Onderwijs en Sociaal Milieu, dat in 1969 voor rekening van de gemeente Rotterdam - in afwachting van het later ook toegekende rijkssubsidie - startte in twee Rotterdamse volksbuurten met twaalf kleuterscholen en veertien scholen voor gewoon lager onderwijs. De algemene doelstelling van het project was als volgt geformuleerd: het verbeteren van de opvoedingssituatie en het vergroten van de leerbekwaamheid der leerlingen van scholen in verouderde volkswijken van Rotterdam, zodat deze kinderen meer gemotiveerd en beter toegerust toekomen aan het volgen van voortgezet onderwijs, waardoor hun persoonlijkheidsontwikkeling wordt gestimuleerd en hun maatschappelijke toekomst wordt verruimd.

De uitvoering van het project OSM werd binnen het organisatorisch verband van de SAD met groot enthousiasme aangevangen. Na enkele jaren van grote activiteit bleken echter binnen het directie-team van de SAD onoverbrugbare meningsverschillen te ontstaan over de doelstelling en de te volgen strategie. Jan Grandia was er bepaald de man niet naar om dit conflict uit de weg te gaan. Hij verdedigde zijn inzichten te vuur en te zwaard en schroomde niet daarmee in de publiciteit te treden. De oplossing werd na bemiddeling van de gezaghebbende gemeentesecretaris mr. J.G. Bannink gevonden in de verzelfstandiging van het project met toewijzing van eigen huisvesting, begroting en personeelsformatie. Om de wetenschappelijke kwaliteit van het project te verzekeren werden - overeenkomstig de door Grandia herhaaldelijk kenbaar gemaakte wens - drie wetenschappelijke adviseurs en een research-team aan het project verbonden. Het project was pionierswerk! Nooit is in ons land het probleem van de maatschappelijke achterhoede structureel en op een dergelijke schaal ter hand genomen. Na Grandia's pensionering is de koers van het project bijgesteld, maar het heeft dank zij de enorme inzet van hem en zijn medewer-